

**XX међународни научни скуп „Правнички дани –
Проф. др Славко Царић“
„ДВЕ ДЕЦЕНИЈЕ РАЗВОЈА ПРАВНЕ МИСЛИ“**

**20th International Scientific Conference „Legal days –
Prof. Slavko Carić, PhD”
“TWO DECADES OF THE DEVELOPMENT
OF LEGAL THOUGHT”**

Универзитет Привредна академија у Новом Саду
Правни факултет за привреду и правосуђе у Новом Саду
University Business Academy Novi Sad
Faculty of Law in Novi Sad

Нови Сад, 06. и 07. октобар 2023.

Зборник радова са XX међународног научног скупа
„Правнички дани – Проф. др Славко Царић“
„ДВЕ ДЕЦЕНИЈЕ РАЗВОЈА ПРАВНЕ МИСЛИ“
06. - 07. октобар 2023. године у Новом Саду,
у организацији Универзитета Привредна академија у Новом Саду
Правни факултет за привреду и правосуђе у Новом Саду

Издавач:

Универзитет Привредна академија у Новом Саду
Правни факултет за привреду и правосуђе у Новом Саду
Гери Кароља бр. 1, телефон: 021/ 400 - 499
Web: www.pravni-fakultet.info

Рецензенти:

Др Милан Почуча редовни професор	Др Јоко Драгојловић, ванредни професор
Др Владимир Козар, редовни професор	Др Сања Шкорић, ванредни професор
Др Милош Марковић, редовни професор	Др Маријана Младенов, ванредни професор
Др Јелена Матијашевић, редовни професор	Др Марко Станковић, ванредни професор
Др Предраг Мирковић ванредни професор	Др Данијела Деспотовић, ванредни професор
Др Дарко Голић, ванредни професор	Др Ненад Бингулац, ванредни професор

За издавача:

Др Милан Почуча, редовни професор

Уредник:

Др Милан Почуча, редовни професор

Штампа:

Граф 021, Нови Сад

Тираж: 100

ISBN

978-86-86121-58-5

Научни одбор:

- ПРОФ. ДР МИЛАН ПОЧУЧА - председник Научног одбора
Декан Правног факултета за привреду и правосуђе, Универзитет
Привредна академија у Новом Саду | Република Србија
ПРОФ. ДР МАРКО ЦАРИЋ
Декан Факултета за економију и инжењерски менаџмент, Универзитет
Привредна академија у Новом Саду | Република Србија
ПРОФ. ДР МАРИЈАНА ЦАРИЋ
Председник Савета Универзитета Привредна академија у Новом Саду |
Република Србија
ПРОФ. ДР МИРКО КУЛИЋ
Професор емеритус на Правном факултету за привреду и правосуђе,
Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија
ПРОФ. ДР МАРИЈАНА ДУКИЋ МИЈАТОВИЋ
Редовни професор на Правном факултету за привреду и правосуђе,
Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија
ПРОФ. ДР ПРЕДРАГ МИРКОВИЋ
Председник Савета Правног факултета за привреду и правосуђе,
Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија
ПРОФ. ДР МАРИЈАНА МЛАДЕНОВ
Продекан за међународну сарадњу на Правном факултету
за привреду и правосуђе, Универзитет Привредна академија у
Новом Саду | Република Србија
ПРОФ. ДР ЗОРАН ПАВЛОВИЋ
Шеф Кривичноправне катедре на Правном факултету
за привреду и правосуђе, Универзитет Привредна академија
у Новом Саду | Република Србија
ПРОФ. ДР ДАРКО ГОЛИЋ
Шеф Теоријске и јавноправне катедре на
Правном факултету за привреду и правосуђе,
Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија
ПРОФ. ДР ЖЕЉКО БЈЕЛАЈАЦ
Редовни професор на Правном факултету за привреду и правосуђе,
Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија
ПРОФ. ДР ЈЕЛЕНА МАТИЈАШЕВИЋ
Продекан за науку на Правном факултету за привреду и правосуђе,
Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија
ПРОФ. ДР ВЛАДИМИР КОЗАР
Редовни професор на Правном факултету за привреду и правосуђе,
Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР САЊА ШКОРИЋ
Продекан за наставу на Правном факултету за привреду и правосуђе,
Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР ЈОКО ДРАГОЈЛОВИЋ
Ванредни професор на Правном факултету за привреду и правосуђе,
Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР ВЛАДИМИР ЦАТИЕВ
Шеф катедре Кривичноправних наука Руске академије
за адвокатуру и нотаријат | Руска Федерација

ПРОФ. ДР БРАНКО ВУЧКОВИЋ
Председник Удружења за кривично право и криминалну
политику Црне Горе | Република Црна Гора

ПРОФ. ДР ВЕСНА ВУЧКОВИЋ
Судија Врховног суда Црне Горе | Република Црна Гора

PROF. DR DR. WOLFGANG ROHRBACH
Akademik Evropske akademije nauka u Salzburgu | Austrija

PROF. DR. AMER FAKHOURY
Dean College of Law American University in
the Emirates | Ujedinjeni Arapski Emirati

ДОЦ. ДР БРАНИСЛАВ ДУДИЋ
Доцент на Факултету за менаџмент,
Универзитет Коменски Братислава | Република Словачка

ПРОФ. ДР ЗОРАН ФИЛИПОВСКИ
Проректор за међународну сарадњу, Интернационални „Vision”
Универзитет | Северна Македонија

PROF. DR KONSTANTINOS KOUROUPIS
University Frederik | Kipar

PROF. DR MARTON SULYOK
Fakultet za pravo i političke nauke, Univerzitet u Segedinu | Mađarska

DOC. DR. SC. SANJA GONGETA, PROF. STRUČ. STUD.
Prodekanica za stručni naučnoistraživački rad i međunarodnu saradnju
Veleučilište Lavoslav Ružička u Vukovaru | Republika Hrvatska

PROF. DR CRISTINA ELENA POPA TACHE
Fakultet za psihologiju, bihevioralne i pravne nauke,
Univerzitet “Andrei Sagun”, Akademija za ekonomske
studije u Bukureštu | Rumunija

KRISTINA RZGOEVA
Prorektor na Državnoj pomorskoj akademiji Batumi,
Ministarstvo za ekonomiju i održivi razvoj Gruzije | Gruzija

PROF. DR CHIPASHA MULENGA
Pravni fakultet, Univerzitet Lusaka | Zambija

PROF. DR VALENTINA RANALDI
Pravni fakultet, Univerzitet "Niccolò Cusano" | Italija
ПРОФ. ДР НЕБОЈША ШАРКИЋ
Декан Правног факултета, Универзитета Унион
у Београду | Република Србија
ДР МИШО ЂУРКОВИЋ
Научни саветник, Директор Института за Европске
студије у Београду | Република Србија
ПРОФ. ДР ВЛАДИМИР ЧОЛОВИЋ
Директор Института за упоредно право у Београду | Република Србија
ПРОФ. ДР МИЛОШ МАРКОВИЋ
Редовни професор на Правном факултету за привреду и правосуђе,
Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

Организациони одбор:

ПРОФ. ДР ЈОКО ДРАГОЈЛОВИЋ -
ПРЕДСЕДНИК ОРГАНИЗАЦИОНОГ ОДБОРА
ПРОФ. ДР ИВАН ЈОКСИЋ
ПРОФ. ДР ЈЕЛЕНА СТОЈШИЋ ДАБЕТИЋ
ПРОФ. ДР НЕНАД БИНГУЛАЦ
ПРОФ. ДР НЕНАД СТЕФАНОВИЋ
ПРОФ. ДР МАРКО СТАНКОВИЋ
ПРОФ. ДР ДАЛИБОР КРСТИНИЋ
ДОЦ. ДР МАЈА ПЕТРОВИЋ
ДР ИСИДОРА МИЛОШЕВИЋ
МСР. АЊА КОПРИВИЦА
МСР. МАРА ДЕСПОТОВ
МСР. ТАМАРА КРСТИЋ

Секретар:

МСР АЊА КОПРИВИЦА, асистент

Proceedings of 20th International Scientific Conference
„Legal days - Prof. Slavko Carić, PhD”
“TWO DECADES OF THE DEVELOPMENT OF LEGAL THOUGHT”
October 6th and 7th 2023 in Novi Sad
Organized by the University of Business Academy in Novi Sad
The Faculty of Law for Commerce and Judiciary in Novi Sad

The Publisher:

The University of Business Academy in Novi Sad
The Faculty of Law for Commerce and Judiciary in Novi Sad
Geri Karolja Street no.1, telephone: 021/ 400 - 499
Web: www.pravni-fakultet.info

Reviewers:

Milan Počuča, PhD, Full Professor	Joko Dragojlović, PhD Associate Professor
Vladimir Kozar, PhD, Full Professor	Sanja Škorić, PhD, Associate Professor
Miloš Marković, PhD, Full Professor	Marijana Mladenov, PhD, Associate Professor
Jelena Matijašević, PhD, Full Professor	Marko Stanković, PhD, Associate Professor
Predrag Mirković, PhD, Associate Professor	Danijela Despotović, PhD, Associate Professor
Darko Golić, PhD, Associate Professor	Nenad Bingulac, PhD, Associate Professor

For the Publisher:

Milan Počuča, PhD, Full Professor

Editor-in-Chief:

Milan Počuča, PhD, Full Professor

Printed by:

Graf 021, Novi Sad

Circulation: 100

ISBN

978-86-86121-58-5

Scientific Committee:

PROF. MILAN POČUČA, PhD

President of the Scientific Committee

Dean of the Faculty of Law for Commerce and Judiciary in Novi Sad,
University Business Academy in Novi Sad | Republic of Serbia

PROF. MARKO CARIĆ, PhD

Dean of the Faculty of Economics and Engineering Management in Novi Sad
University Business Academy in Novi Sad | Republic of Serbia

PROF. MARIJANA CARIĆ, PhD

President of the Council of University Business Academy in Novi Sad
University Business Academy in Novi Sad | Republic of Serbia

PROF. MIRKO KULIĆ, PhD

Professor Emeritus at the Faculty of Law
for Commerce and Judiciary in Novi Sad,

University Business Academy in Novi Sad | Republic of Serbia

PROF. MARIJANA DUKIĆ MIJATOVIĆ, PhD

Full Professor at the Faculty of Law for Commerce and Judiciary in Novi Sad,
University Business Academy in Novi Sad | Republic of Serbia

PROF. PREDRAG MIRKOVIĆ, PhD

President of the Council of the Faculty of Law for Commerce and Judiciary in
Novi Sad, University Business Academy in Novi Sad | Republic of Serbia

PROF. MARIJANA MLADENOV, PhD

Vice-Dean for International Cooperation at the Faculty of
Law for Commerce and Judiciary in Novi Sad,

University Business Academy in Novi Sad | Republic of Serbia

PROF. ZORAN PAVLOVIĆ, PhD

Head of the Department of Criminal Law at the Faculty of Law for Commerce
and Judiciary, University Business Academy in Novi Sad | Republic of Serbia

PROF. DARKO GOLIC, PhD

Head of the Department for Public Law and Legal

Theory at the Faculty of Law for Commerce and Judiciary,

University Business Academy in Novi Sad | Republic of Serbia

PROF. ŽELJKO BJELAJAC, PhD

Full professor at the Faculty of Law for Commerce and Judiciary,
University Business Academy in Novi Sad | Republic of Serbia

PROF. JELENA MATIJAŠEVIĆ, PhD

Vice-Dean for Science at the Faculty of Law for Commerce and Judiciary,
University Business Academy in Novi Sad | Republic of Serbia

PROF. VLADIMIR KOZAR, PhD

Full Professor at the Faculty of Law for Commerce and Judiciary,
University Business Academy in Novi Sad | Republic of Serbia

PROF. SANJA ŠKORIĆ, PhD
Vice-Dean for Teaching at the Faculty of Law for Commerce and Judiciary,
University Business Academy in Novi Sad | Republic of Serbia

PROF. JOKO DRAGOJLOVIĆ, PhD
Associate Professor at the Faculty of Law for Commerce and Judiciary,
University Business Academy in Novi Sad | Republic of Serbia

PROF. VLADIMIR DŽATIEV, PhD
Head of the Department for Criminal Law of the Russian
Academy of Lawyers and Notaries | Russian Federation

PROF. BRANKO VUČKOVIĆ, PhD
President of the Association for Criminal Law and Criminal
Justice Policy of Montenegro | Republic of Montenegro

PROF. VESNA VUČKOVIĆ, PhD
Judge of the Supreme Court of Montenegro | Republic of Montenegro

PROF. WOLFGANG ROHRBACH, PhD
Academician at the European Academy of
Sciences and Arts in Salzburg | Austria

PROF. AMER FAKHOURY, PhD
Dean of the College of Law,
American University in the Emirates | United Arab Emirates

PROF. BRANISLAV DUDIĆ, PhD
Associate Professor at the Faculty of Management,
Comenius University in Bratislava | Republic of Slovakia

PROF. ZORAN FILIPOVSKI, PhD
Vice-Rector for International Cooperation,
International “Vision“ University | Northern Macedonia

PROF. KONSTANTINOS KOUROUPIS, PhD
Frederick University | Cyprus

PROF. MARTON SULYOK, PhD
Faculty of Law and Political Sciences, University of Szeged | Hungary

PROF. SANJA GONGETA, PhD
Vice-Dean for Professional and Scientific Research
and International Cooperation University of Applied Sciences
“Lavoslav Ružička” in Vukovar | Republic of Croatia

PROF. CRISTINA ELENA POPA TACHE, PhD
Faculty of Psychology, Behavioral and Legal Sciences,
“Andrei Sagun” University, Bucharest Academy of Economic Studies | Romania

KRISTINA RZGOEVA
Vice-Rector of Batumi State Maritime Academy,
Ministry of Economy and Sustainable Development of Georgia | Georgia

PROF. CHIPASHA MULENGA, PhD
School of Law, University of Lusaka | Zambia

PROF. VALENTINA RANALDI, PhD
Faculty of Law, The “Niccolò Cusano” University | Italy
PROF. NEBOJŠA ŠARKIĆ, PhD
Dean of the Faculty of Law, “Union“ University in Belgrade | Republic of Serbia
MIŠO ĐURKOVIĆ, PhD
Scientific consultant,
Director of the Institute of European Studies in Belgrade | Republic of Serbia
PROF. VLADIMIR ČOLOVIĆ, PhD
Director of The Institute of Comparative Law in Belgrade | Republic of Serbia
PROF. MILOŠ MARKOVIĆ, PhD
Full Professor at the Faculty of Law for Commerce and Judiciary,
University Business Academy in Novi Sad | Republic of Serbia

Organizing Committee:

PROF. JOKO DRAGOJLOVIĆ,
PhD - PRESIDENT OF THE ORGANIZING COMMITTEE
PROF. IVAN JOKSIĆ, PhD
PROF. JELENA STOJŠIĆ DABETIĆ, PhD
PROF. NENAD BINGULAC, PhD
PROF. NENAD STEFANOVIĆ, PhD
PROF. MARKO STANKOVIĆ, PhD
PROF. DALIBOR KRSTINIĆ, PhD
PROF. MAJA PETROVIĆ, PhD
ISIDORA MILOŠEVIĆ, PhD
ANJA KOPRIVICA, LLM
MARA DESPOTOV, LLM
TAMARA KRSTIĆ, LLM

Conference Secretary:

ANJA KOPRIVICA, LLM, Teaching Assistant

САДРЖАЈ

Уводна реч	25
Уводна реч поводом јубилеја научног скупа „Правнички дани - проф. др Славко Царић“	27

ВЛАДАВИНА ПРАВА

Др Дарко Голић, редовни професор,
*Изазови у развоју уставности србије у последњих две деценије ...*33

Др Милан Почуча, редовни професор,
Др Далибор Крстинић, ванредни професор
*Грађанскоправни аспекти отмице деце у региону*50

Др Маријана Дукић Мијатовић, редовни професор,
Недељко Бабић, докторанд
*Правне новеле у функцији спровођења реформе управљања
јавним финансијама у Републици Србији*69

Др Небојша Шаркић, редовни професор,
Мср Сара Зарубица, докторанд
*Наше виђење новог закона о алиментационом фонду*81

Др Радоје Брковић, редовни професор,
Зоран Марковић, докторанд
*Дигиталне радне платформе и
право на ограничено радно време*94

Др Зорица Дрљача, редовни професор,
Мср Јелена Дрљача
*Пореска тајна и приступ
информацијама у пореском праву Републике Српске*115

Др Ненад Бингулац, ванредни професор, Др Маја Петровић, доцент <i>Ригорозност закона о оружју и муницији</i> <i>и сврставање међу најстроже у европским земљама</i>	<i>127</i>
Др Милош Марковић, редовни професор, Др Светлана Марковић, доцент <i>Заштита људских права од опасности</i> <i>које доноси вештачка интелигенција</i>	<i>139</i>
Др Горан Милојевић, доцент, Мср Денис Тул, асистент <i>Појам и природа дигиталне имовине.....</i>	<i>152</i>
Др Владимир Шиповац, доцент, Др Дејан Логарушић, ванредни професор <i>Две деценије развоја портала е-управа.....</i>	<i>164</i>
Др Драгана Радовановић, ванредни професор <i>Посебна заштита на раду поводом усвојења.....</i>	<i>176</i>
Др Ненад Стефановић, ванредни професор <i>Штета као услов одговорности у случају карске грешке</i>	<i>188</i>
Др Љубиша Здравковић, ванредни професор, Др Срђан Алексић <i>Помиловање</i>	<i>199</i>
Мср Стела Виг Салма, докторанд, Мср Чаба Козак, докторанд <i>Заштита људских права од опасности</i> <i>које доноси вештачка интелигенција.....</i>	<i>214</i>

Мср Ана Лекић, докторанд
Правни одговор Републике Србије на климатске промене... 224

МЕЂУНАРОДНО ПРАВО ИЗМЕЂУ МИТА И РЕАЛНОСТИ

Др Cristina Elena Pora Tache, ванредни професор
*Трансдисциплинарне мутације и могућности –
нова поглавља за међународно право238*

Др Маријана Младенов, ванредни професор,
Мср Igor Serotila, асистент
*Фрагментација у савременом међународном јавном праву:
делови исте слагалице или посебне целине.....258*

Мср Тамара Стапарски, асистент,
Др Valentina Ranaldi, ванредни професор
*Вештачка интелигенција – лак живот или лак начин
за прикривену дискриминацију269*

Др Душко Лопандић, редовни професор
*Политика проширења европске уније и
односи Србије и ЕУ – између права и политике.....281*

Др Владимир Медовић, ванредни професор
Међународни кривични суд: 20 година постојања.....295

Др Orsolya Johanna Sziebig, виши предавач,
Csaba Zsigmond, асистент
*Илузија регулисања трговине дивљим животињама –
преломне тачке од међународног права до националног нивоа306*

Др Leonidas Sotiropoulos, докторанд
Правно тумачење паметних уговора у енглеском судском праву. 321

Др Јана Пиева, професор,
Др Благој Сонеv, професор
Међународно право између мита и реалности:
тачка гледишта Републике Македоније 333

Мс Ntemena Mwanamwambwa, предавач
Међународно право између мита и реалности:
правна перспектива Замбије..... 347

Др Зоран Филиповски, редовни професор,
Др Милена Галетин, доцент
Поједини аспекти примене вештачке интелигенције
у кривичном поступку и људска права..... 358

Др Konstantinos Kouroupis, доцент
Каква је будућност европске уније?
Изазови, ризици и разлози за забринутост 367

Мср Немања Даниловић, докторанд
Међународне реке и њихов значај као територија
у међународном јавном праву 384

РАЗВОЈ КАЗНЕНОГ ПРАВА У ТЕОРИЈИ И ПРАКСИ

Др Бранко Вучковић, професор емеритус,
Др Весна Вучковић, редовни професор
Реформа система казни у Црној Гори 399

Др Јоко Драгојловић, ванредни професор,
Мср Ања Копривица, асистент
Осврт на рачунарски криминалитет
у законодавству Републике Србије 410

Др Јелена Матијашевић, редовни професор,
Мср Марија Малиновић, докторанд
Трговина утицајем као облик привредног криминалитета..... 421

Др Мирко Кулић, професор емеритус
Кривично дело недозвољеног промета опреме за фискализацију
из члана 175а закона о пореском поступку
и пореској администрацији 433

Др Ратомир Антоновић,
Казна - од репресије до превенције 444

Др Дворианчиков Н., В.,
Др Бовин Б. Г.,
Др Мелникова Д., В.,
Др Бовина И., Б.
Ризик од радикализације код младих: неки емпиријски докази..... 455

Др Срђан Дамњановић, ванредни професор
Миклош шугар о праву и кривичном праву..... 467

Мср Милица Петровић, докторанд,
Др Нада Ђуричић, доцент
Кривичноправна заштита ауторског и
сродних права у Републици Србији..... 478

Теодора Чордаров, докторанд
Случајеви рачунарске саботаже у пракси 492

Др Миле Матијевић, редовни професор
Мр Давор Ступар
Теоријско практични аспекти криминолошке
и криминалистичке прогнозе505

Мср Јелена Лукавац, докторанд,
Др Марија Станковић, доцент
Образложена наредба судије за претходни поступак
као услов за примену посебне доказне радње тајног
надзора комуникације.....520

Др. сц. Аднан Пирић, доцент
Несавјесно лијечење и кривично правна
одговорност са освртом на Босну и Херцеговину.....530

Мср Адриан Борка, докторанд
Мср Бојан Будиша, докторанд
Говор мржње и злочин из мржње –
сличности и разлике, узроци и последице545

Мср Зоран Матић, докторанд
Малолетници у кривичном праву.....568

ПРИВРЕДА И ПРАВО – 20 ГОДИНА КАСНИЈЕ

Др Владимир Чоловић, научни саветник
Регулисање статуса привредних друштава у
задњих 20 година – нека питања и недоумице.....582

Др Предраг Мирковић, ванредни професор,
Др Јелена Дабетић Стојшић, ванредни професор
Правни основ е-трговине – комплементарност
законских прописа у праву Републике Србије597

Др Владимир Козар, редовни професор,
Мср Ивана Мараш, докторанд
*Начин доказивања и врсте критеријума за квалитативни
избор привредног субјекта у поступку јавне набавке.....613*

Мср Милан Митић, докторанд,
Др Зоран Павловић, редовни професор
Портфолио инвестиције и информационе технологије634

Др Јована Гардашевић Живанов, доцент,
Др Маја Ковачевић, ванредни професор
Савремено финансирање предузетништва и иновација....644

Др Марко Станковић, ванредни професор,
Мср Сања Лукавац, асистент
Стратешке тужбе против учешћа јавности - slapp656

Др Тања Варађанин, доцент,
Др Данијела Деспотовић, ванредни професор
*Несаобразност робе као разлог
за рекламацију у теорији и пракси.....666*

CONTENTS

Opening word.....	29
Opening Speech on the Occasion of the Jubilee of the Scientific Conference “Legal Days: Prof. Slavko Carić” PhD.....	31

RULE OF LAW

Darko Golić, PhD, Full Professor

Challenges in Serbia’s

Constitutional Development in the Last Two Decades..... 47

Milan Počuča, PhD, Full Professor,

Dalibor Krstinić, PhD, Associate Professor

Civil Aspects of Child Abduction in The Region 65

Marijana Dukić Mijatović, PhD, Full Professor,

Nedeljko Babić, doctoral student

Legal Amendments in The Function of Implementing

the Reform of Public Finance Management in the Republic of Serbia... 78

Nebojša Šarkić, LL.D.,

Sara Zarubica, MSc

Our Vision of the New Law On Alimentation Fund..... 92

Radoje Brković, PhD, Full Professor,

Zoran Marković, doctoral student

Digital Working Platforms and the Right to Limited Working Time 111

Zorica Drljača, PhD, Full Professor,

Jelena Drljača

Tax Secrecy and Access to

Information in the Tax Law of the Republic of Serbia..... 124

Nenad Bingulac, PhD, Associate Professor, Maja Petrović, PhD, Assistant Professor <i>The Rigor of the Law on Arms and Ammunition and Ranking Among the Strictest in European Countries.....</i>	136
Miloš Marković, PhD, Full Professor, Svetlana Marković, PhD, Assistant Professor <i>Protection of Human Rights from Dangers Brought by Artificial Intelligence.....</i>	149
Goran Milojević, PhD, Assistant Professor, Denis Tul, doctoral student <i>Concept and Nature of Digital Assets.....</i>	162
Vladimir Šipovac, PhD, Assistant Professor, Dejan Logarušić, PhD, Associate Professor <i>Two Decades of E-Government Portal Development</i>	174
Dragana Radovanović, PhD, Associate Professor <i>Special Labor Protection in the Occasion of Adoption</i>	185
Nenad Stefanović, PhD, Associate Professor <i>Damage as a Condition of Liability in Case of Medical Error</i>	196
Ljubiša Zdravković, PhD, Associate Professor, Srđan Aleksić, PhD <i>Pardon</i>	211
Stella Vig Salma, doctoral student <i>Improving the Position of the Elderly on the Territory of the City of Subotica</i>	222
Ana Lekić, LLM <i>Legal Response of the Republic of Serbia to Climate Change.....</i>	236

INTERNATIONAL LAW BETWEEN MYTH AND REALITY

Cristina Elena Popa Tache, PhD, Associate Professor

Transdisciplinary Mutations and Possibilities -

New Chapters for International Law.....252

Marijana Mladenov, PhD, Associate Professor,

Igor Serotila, LL.M, Teaching assistant

Fragmentation in Contemporary Public International Law:

Pieces of the Same Puzzle or Separate Tabs266

Tamara Staparski, Teaching assistant,

Valentina Ranaldi, PhD, Associate Professor

Ai - Easy Life or Easy Way for Hidden Discrimination?277

Duško Lopandić, PhD, Full Professor

Enlargement Policy of the European Union and

Relations of Serbia and the EU - Between Law and Politics292

Vladimir Medović, PhD, Associate Professor

International Criminal Court: 20 Years of Existence304

Dr Orsolya Johanna SZIEBIG, viši predavač,

Csaba ZSIGMOND, doctorand, asistent

The Illusion of Regulating Wildlife Trade –

Breakpoints from International Law to the National Level.....317

Leonidas Sotiropoulos, PhD candidate

The Legal Treatment of Smart Contracts in English Common Law329

Jana Ilieva, PhD, Professor,

Blagoj Conev, PhD, Professor

International Law Between Myth and Reality:

The Macedonian Point of View.....344

Ntemena Mwanamwambwa, Ms
*International Law Between Myth and Reality:
The Zambian Legal Perspective*355

**Zoran Filipovski, PhD, Full Professor,
Milena Galetin, PhD, Assistant Professor**
*Some Aspects of the Artificial Intelligence
Application in Criminal Proceedings and Human Rights*364

Konstantinos Kouroupis, PhD, Assistant Professor
What Future For The Eu? Challenges, Risks and Concerns379

Nemanja Danilović, PhD candidate
*International Rivers and Their Significance as
Territory in Public International Law*396

DEVELOPMENT OF CRIMINAL LAW IN THEORY AND PRACTICE

**Branko Vučković, PhD, Academician, Professor emeritus,
Vesna Vučković, PhD, Academician, Full Professor**
Reform of the Penalties System in Montenegro408

**Joko Dragojlović, PhD, Associate Professor,
Anja Koprivica, LLM, Teaching Assistant**
*Review of Computer Crime in
the Legislation of the Republic of Serbia*.....419

**Jelena Matijašević, PhD, Full Professor,
Marija Malinović, LLM, lawyer and doctoral student**
Trading in Influence as a Form of Economic Crime431

Mirko Kulić, PhD, Professor emeritus <i>Criminal Offense of Illegal Traffic of Fiscalization Equipment from Article 175A of the Law on Tax Procedure and Tax Administration.....</i>	442
Ratomir Antonović, PhD, Assistant Professor <i>Punishment – from Repression to Prevention.....</i>	453
Dvoryanchikov N. V., PhD in Psychology, Dean, Bovin B.G., PhD in Psychology, Leading Researcher, Melnikova D.V., Lecturer, Bovina I.B., Doctor of Psychology, Research Director, Associate Professor <i>Risk of Radicalisation in Young People: Some Empirical Evidence.....</i>	464
Srđan Damnjanović, PhD, Associate Professor <i>Miklós Sugár on Law and Criminal Law.....</i>	475
Milica Z. Petrović, LLM, Teaching Assistant, Nada Đuričić, PhD, Assistant Professor <i>Criminal Law Protection of Copyright and Related Rights in the Republic of Serbia.....</i>	489
Teodora Čordarov, doctoral student <i>Cases of Computer Sabotage in Practice</i>	502
Mr Davor Stupar <i>Theoretical Practical Aspects Criminology and Criminal Forecasts</i>	518

Jelena Lukavac, LLM, Lawyer and doctoral student,
Marija Stanković, PhD, Assistant Professor
*Preliminary Proceedings Judge's Reasoned Order as a Condition for
the Application of a Special Evidence-Gathering Action of Secret
Communications Surveillance*527

Adnan Pirić, PhD, Assistant Professor,
*Negligent Treatment and Criminal
Liability with Reference to Bosnia and Herzegovina* 542

Adrian Borka, doctoral student,
Bojan Budiša, doctoral student
*Hate Speech and Hate Crimes -
Similarities and Differences, Causes and Consequences*.....564

Zoran R. Matić, master of Economics
Minors in Criminal Law579

ECONOMY AND LAW – 20 YEARS LATER

Vladimir Čolović, PhD, scientific adviser
*Regulation of the Status of Companies in
the Last 20 Years – Some Questions and Doubts*.....594

Predrag Mirković, PhD, Associate Professor,
Jelena Stojšić Dabetić, PhD, Associate Professor
*Legal Basis of E-Trade – Complementarity of
Legal Regulations in the Law of The Republic of Serbia* 609

Vladimir Kozar, PhD, Full Professor,
Ivana Maraš, Lawyer and doctoral student
*Methods for Proving and Types of Criteria for Qualitative Selection
of an Economic Operator in Public Procurement Procedures*630

Milan Mitić, Lawyer and doctoral student, Zoran Pavlović, PhD, Full Professor	
<i>Portfolio Investments and Information Technologies</i>	<i>642</i>
Jovana Gardašević Živanov, PhD, Assistant Professor, Maja Kovačević, PhD, Associate Professor	
<i>Contemporary Financing of Entrepreneurship and Innovation</i>	<i>653</i>
Marko Stanković, PhD, Associate Professor, Sanja Lukavac, LLM	
<i>Strategic Lawsuits Against Public Participation – Slapp</i>	<i>664</i>
Tanja Varađanin, PhD, Assistant Professor, Danijela Despotović, PhD, Associate Professor	
<i>Non-Conformity of Goods as a Reason for Complaints in Theory and Practice.....</i>	<i>676</i>

Др Небојша Шаркић, Професор емеритус
Правни факултет Универзитета Унион у Београду
e-mail: *nebojsa.sarkic@pravnofakultet.rs*

Мср Сара Зарубица
Докторанд Правног факултета Универзитета у Београду
e-mail: *posicatsara@gmail.com*

НАШЕ ВИЂЕЊЕ НОВОГ ЗАКОНА О АЛИМЕНТАЦИОНОМ ФОНДУ

Абстракт:

Алиментациони фонд у нашем правном систему је постојао до 2005. године. Међутим, изостали су практични резултати. Прецизније у поступку спровођења извршења издржавања, било је разних лутања и недоумица. Ипак, након укидања овог фонда дошло је до додатних компликација, што је утицало на то да се идеја о враћању Алиментационог фонда поново афирмише. Аутори овог рада се залажу за увођење Алиментационог фонда, те у оквиру овог рада предлажу најбоља решења за његово увођење. Такође, предлажу одређене, најважније одредбе, које би требало да садржи нов Закон о алиментационом фонду.

Кључне речи: Алиментациони фонд, издржавање детета, орган старатељства, родитељ.

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Издржавање деце је свакако једно од најкомплекснијих питања у оквиру уређивања породичних односа. Ово питање не можемо посматрати само са аспекта материјално-правних одредаба из породичног закона, већ се проблем мора сагледавати из више угла.¹ Са правног аспекта осим материјално-правних одредби изузетан значај имају и бројне одредбе закона којима се уређује процедура породично-правне заштите, те специфичног положаја малолетника кога у поступку заштите његових интереса најчешће заступају родитељи али понекад и старатељи или центар за социјални рад преко органа старатељства. Наравно, проблем се додатно компликује и

1 Више у: Шаркић, Н. & Почуча, М. (2020). *Породично право и породично правна заштита*. Београд: Правни факултет Универзитета Унион: Службени гласник.

процедуром извршавања ових одлука тачније тешкоћама које настају када извршни дужник неће или не може да плаћа издржавање.

Осим правног, овај правни институт морамо сагледавати и са других аспеката. Превасходно то је социјално економски критеријум јер се дете и родитељ са којим живи доводе у незавидну позицију уколико немају одговарајућих средстава за живот. Такође неплаћање издржавања директно се одражава на погоршавање односа између родитеља који не плаћа или нередовно плаћа издржавање и детета као и другог родитеља код кога се дете налази. Психолошко педагошки проблем одрастања у поремећеним односима се најалост одражава на одрастање детета и његов психофизички развој, школовање, одабир занимања и сл.²

Проблем издржавања детета обично везујемо за поступак развода брака. Тада су односи између супружника по правилу трајно поремећени, те се они одражавају на све свере њихових односа, али и односа између њих и деце (поверавање детета једном од родитеља, вршења родитељског права, уређивање начина виђања детета, подела брачне тековине и сл.).³ Нажалост на бази бројних истраживања која смо вршили битно поремећени односи између супружника додатно се преносе и на проблем издржавања детета. Родитељ који је економски јачи кроз овај вид уређивања односа након развода брака врши додатни притисак и уцењује другог родитеља и дете. С друге стране поремећени односи користе се и на преношење негативне енергије попут оне аргументације која се често чује у судницама „недам паре да се она шминка“, или пак „недам новац да излази са другима“ и сл.

Судске одлуке о издржавању, које су значајне за овај наш рад, могу се донети у поступку када давалац издржавања тражи престанак издржавања зато што је дошло до испуњености услова да престане издржавање (навршених 18 година без продужетка школовања, навршених 26 година, узраст између 18 и 26-те године када прималац издржавања није на редовном школовању и сл.).⁴ Такође судске процедуре могу се водити за поступак смањивања већ утврђеног издржавања (давалац издржавања пружа доказе да је отишао у старосну пензију, те да су му мања примања, пружа доказ да је остао без посла или да је формирао нову породицу, те да су му могућности за плаћање издржавања умањене).⁵ Ипак највећи број предмета сасвим разумљиво

2 Палачковић, Н. (2013). Најбољи интерес детета: - „изјава тежње“ или дужност? У: Божин Влашковић, (ур.), *Усклађивање правног система Србије са стандардима Европске уније: Књ. 1*, (стр. 523-269), Крагујевац: Правни факултет: Институт за правне и друштвене науке.

3 Више у: Ковачек Станић, Г. Б., Самарџић, С.О, & Ковачек, М.С. (2017). Развод брака и заједничко родитељско старање као последица развода брака у теорији и пракси. *Зборник радова Правног факултета, Нови Сад*, 51(4), стр. 1285-1303.

4 Члан 155, Породичног закона, *Службени гласник РС*, бр. 18/05, 72/11 - др. закон и 6/15.

5 Више у: Почуча, М. (2018). Извршење одлука у породичним стварима, У: Небојша Шаркић, Никола Бодирога, Марио Лукиновић, (прир.), *Четрдесет година извршног*

односи се на повећавање већ једанпута утврђене обавезе издржавања. У одређеним временским периодима прималац издржавања или његов законски заступник могу поднети тужбу да се увећа обавеза издржавања која је утврђена претходном пресудом или одлуком од разводу брака. Такође предмет нашег рада могу бити и поравнања која су закључена пред судом односно пред јавним бележником у форми јавнобележничког записа односно све оне одлуке које имају снагу извршне исправе.

Дакле, први предуслов за могућност остваривања права пред Алиментационим фондом јесте постојање извршне исправе. Ова извршна исправа мора бити у законској форми и мора се пружити доказ да давалац издржавања у вансудском поступку није испунио оно што је у извршној исправи утврђено.

Дакле, други битан предуслов је постојање извршног поступка у коме су суд односно јавни извршитељ донели одлуку о спровођењу извршења и започели поступак извршења. Трећа премиса је да није дошло до добровољног намирења односно да се у судском поступку не може спровести извршење из ма ког разлога (немаштина, привремена немогућност плаћања од стране даваоца издржавања, одбијање даваоца издржавања да плаћа, непозната адреса и сл.).

Наравно најважнији предуслов је постојање Алиментационог фонда коме би се деца или њихови законски заступници обраћали ради заштите својих права и обезбеђивања новчаног износа до износа који је утврђен судском одлуком. Алиментациони фонд као државни фонд, вршиће исплату ових износа, након испуњености напред наведених предуслова и тако обезбедити социјалну егзистенцију и правилан психофизички развој деце. Концепција Алиментационог фонда подразумева да овај државни фонд исплатом преузима на себе потраживања од стране извршног повериоца, те да покрене поступак наплате исплаћених износа.

Истине ради треба подсетити читаоце да је Алиментациони фонд у нашем правном систему постојао до 2005. године, али без практичних резултата.⁶ Након његовог укидања ствари су се додатно компликовале, те се идеја о враћању Алиментационог фонда поново афирмисала.⁷

Ми се залажемо за увођење Алиментационог фонда, те овим радом настојимо да дамо свој допринос најбољим могућим решењима за увођење алиментационих фондова и њихов почетак рада.

законодавства у грађанским поступцима: зборник радова (стр. 269-279), Београд: Правни факултет Универзитета Унион: Службени гласник

6 Павловић, Д. (2011). Обавеза издржавања између родитеља и деце. *ИМК-14-Istraživanje i razvoj*, 17(1), стр. 64.

7 Више у: Новаковић, У. (2016). Алиментациони фонд према Преднацрту Грађанског законика Србије, *Правни живот*, 65(10), стр. 103-122.

У даљем тексту даћемо наше виђење најважнијих одредаба које би морао да садржи нови Закон о алиментационом фонду.

2. НАЗИВ ЗАКОНА И УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

По нашем мишљењу Закон би требао да се зове једноставно Закон о алиментационом фонду. Тим законом би требало да се уреде права детета на привремено издржавање из средстава Алиментационог фонда, да се уреде услови, надлежност и поступак, те друга питања за остваривање тог права, те основа управљања фондом и извори његовог финансирања. Почетна средства би свакако обезбеђивала Република Србија из државних буџетских средстава, али би се фонд могао пунити и од донација, али и од извора који се остварују у правосудном систему (новчане казне, таксе, паушали, роба одузета извршењем кривичних санкција и сл.). Минималистичка варијанта би подразумевала да се овим законом уреде само права деце узраста до 18 година (изузев ако раније стекну пословну способност на основу одлуке суда о склапању брака). По нашем мишљењу много је боља варијанта да се под појмом детета сматра особа до 18-те године живота, као и лица над којом је одлуком суда продужено родитељско право, као и лица која имају правоснажну пресуду којом је утврђена обавеза даваоца издржавања најкасније до 26-те године да плаћа издржавање односно док су на редовном школовању.

3. ПРАВО НА ПРИВРЕМЕНО ИЗДРЖАВАЊЕ ИЗ АЛИМЕНТАЦИОНОГ ФОНДА

Закон би морао да уреди ко има право на привремено издржавање из Алиментационог фонда што би по нашем мишљењу био случај за дете које има пребивалиште у Републици Србији, чији давалац издржавања најмање три месеца узастопно у целисти или делимично не испуњава дужност издржавања одређеног на основу извршне исправе или ту дужност испуњава нередовно. Под делимичним испуњавањем сматра се плаћање издржавања у износу мањим од износа који је одређен извршном исправом, а под нередовним испуњавањем сматрамо ситуацију када дужник издржавања у периоду 12 месеци три месеца у коме је поднет захтев дугује најмање два месечна износа издржавања.

Закон би морао да утврди и која деца немају право на привремено издржавање попут детета које се на пример на основу одлуке органа старатељства или суда дуже од 30 дана налази на смештају у хранитељској породици, установи социјалне заштите, здравственој или васпитној установи или васпитно-поправном дому или на издржавању казне малолетничког затвора, док траје услуга смештаја односно мера заштите, васпитна мера, мера безбедности или казна. Такође ово право не би могла да користе ни деца

која се дуже од 30 дана налазе у дечијој установи, ученичком дому, верској образовној установи итд.

Привремено издржавање не може бити предмет извршења или обезбеђења из других поступака. Привремено издржавање одређује се у износу које је на име издржавања одређено извршном исправом. Ако извршни дужник делимично испуњава обавезу издржавања привремено издржавање одређује се у висини разлике до износа издржавања одређеног извршном исправом, евентуално заостале рате камате и трошкови поступка.

4. АЛИМЕНТАЦИОНИ ФОНД

Као што је већ речено сматрамо да се Алиментациони фонд оснива одлуком Владе Републике Србије на неодређено време и основна средства за његов рад обезбеђује држава. Финансирање Алиментационог фонда може бити из донација, али и из других средстава која се на пример прикупљају у судским поступцима. Влада би требала да уреди и основна питања везана за подзаконска акта којима се уређује рад Алиментационог фонда, обрасце које ће користити Алиментациони фонд у свом раду ради остваривања права, начин управљања Алиментационим фондом, постојање друштвене контроле или неке врсте надзора над радом фонда, те утрошком средстава.

5. ПОСТУПАК ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА ПРИВРЕМЕНО ИЗДРЖАВАЊЕ

На поступак за покретање права детета на привремено издржавање примењују се одредбе закона којима се уређују општи управни поступак, осим ако законом нешто друго није одређено. На положај и права детета у поступку за остваривање права на привремено издржавање примењују се одговарајуће одредбе закона којима се уређују права детета у поступцима везаним за породичне односе (парнични, ванпарнични, извршни).

Поступак за остваривање права на привремено издржавање представља наставак започетог поступка за остваривање права на издржавање. Након добијен извршне исправе те пропуштања париционог рока за добровољно извршење од стране извршног дужника који је одређен извршном исправом, поступак се покреће пред судом (односно јавним извршитељем) сходно одредбама Закону о извршењу и обезбеђењу.⁸

8 Више у: Шаркић, Н. & Николић, М. (2022). *Коментар Закона о извршењу и обезбеђењу: судска пракса и прописи с посебним додатком о грађанском извршном поступку: према стању законодавства од 1. јула 2022. године*, Београд: Службени гласник : Правни факултет Универзитета Унион.

Након испуњености услова из овог закона, којим је утврђено да је дошло до неиспуњења или неуредног испуњења обавезе уз прибављену потврду јавног извршитеља носилац извршне исправе обраћа се захтевом Алиментационом фонду. Поступак за остваривање права на привремено издржавање могу покренути: орган старатељства по службеној дужности, лице које је означено као носилац права из извршне исправе, лице које врши родитељско право, старатељ детета у име и за рачун детета. Захтев за остваривање права на привремено издржавање морао би се подносити на унапред предвиђеном обрасцу који ће донети управа Алиментационог фонда. У овом обрасцу морају бити детаљно назначени лични подаци о детету; лични подаци о родитељу који врши родитељско право; лични подаци о дужнику издржавања, пребивалишту, боравишту, запослењу, адреси послодавца, имовном стању и сл. Такође у захтеву се мора навести назив органа који је донео извршну исправу, број предмета и датум извршне исправе на којој је одређено извршење; датум од када дужник издржавања не испуњава своју дужност, назив банке и број динарског рачуна родитеља који живи са дететом односно старатеља детета или податке о посебном наменском рачуну за исплату привременог издржавања. Посебно треба нагласити да се уз овај захтев мора дати писмена изјава подносиоца захтева да је принудно извршење остало безуспешно односно да поверилац није намирен по неком другом основу (добровољно намирење, компензациона исплата и сл). Такође, мора се приложити потврда јавног извршитеља да је поступак према извршном дужнику започет, назначење које су радње у поступку извршења спроведене, те да ли је извршење намирено делимично или уопште није спроведено уз назнаку разлога зашто се исто не може спровести.

Начела овог поступка – Орган старатељства, суд, јавно тужилаштво, установе социјалне и дечије заштите и друге организације које се баве подршком, заштитом и промоцијом права деце дужне су да родитељу који живи са дететом односно старатељу детета дају информације о праву на привремено издржавање и о органу којем се могу обратити ради остваривања тог права.⁹

Министарство надлежно за породичну заштиту је дужно да изради и објави свој интернет страницу информатор о условима и поступку за остваривање права детета за привремено издржавање и Алиментационог фонда.

Поступак за остваривање права на привремено издржавање је хитан. Алиментациони фонд је дужан да донесе решење о привременом издржавању најкасније у року од 15 дана а изузетно ако је потребно спровести поступак утврђивања неких чињеница у року од 30 дана од дана пријема уредно поднетог захтева односно покретања поступка по службеној дужности. Другостепени орган је дужан да донесе одлуку у року од 15 дана од дана када му је достављена жалба.

9 Више у: Шаркић, Н. & Почуча, М. (2013). Овлашћења центара за социјални рад у породично-правној материји по одредбама Закона о ванпарничном поступку, *Правни живот*, 62(10), стр. 155-172.

Странке и заступање детета у поступку – У поступку за остваривање права на привремено издржавање странке су: дете и дужник издржавања. Изузетно својство странке може имати и пунолетно лице највише до навршене 26 године живота уколико му је право на законско издржавање утврђено извршном исправом. Дете у поступку заступа родитељ који врши родитељско право, старатељ детета или орган старатељства. Пунолетну особу која има својство странке може заступати пуномоћник. Родитељ који врши родитељско право, старатељ или орган старатељства у компликованијим случајевима могу ангажовати пуномоћника. Ако су интереси детета¹⁰ и родитеља који врши родитељско право односно старатеља детета у супротности дете заступа колизиони старатељ у складу са одредбама закона којим се уређују права детета у поступцима у вези са породичним односима. Колизионог старатеља може одредити привремено и Алиментациони фонд уколико сматра да за то постоје оправдани разлози и временски га ограничити.

Поступак по захтеву – Алиментациони фонд утврђује на основу изјаве странака приложених исправа, потврде јавног извршитеља и на други погодан начин да ли су испуњени услови утврђени овим законом за признавање права на привремено издржавање. У поступку одлучивања пред Алиментационим фондом примењују се и методе стручног социјалног рада и социјалне заштите.¹¹ Ако су у моменту подношења захтева испуњени услови за признавање права – право на привремено издржавање признаје се од дана доспелости првог неисплаћеног износа на име издржавања одређеног извршном исправом.

Ако у току поступка до доношења првостепеног решења дужник издржавања у целости измири доспеле неизмирене износе издржавања и изјави да ће наставити уредно да извршава своју дужност поступак ће се обуставити. Поступак се може делимично обуставити па наставити за неизмирени део.

Решење којим се прихвата захтев за остваривања права на привремено издржавање садржи: личне податке о детету, носиоцу права издржавања и извршном дужнику; месечни износ привременог издржавања; назив банке и број динарског рачуна; дужност родитеља који врши родитељско право односно старатеља као и дужника издржавања да одмах а најкасније у року од 8 дана настанка промене пријаве Алиментационом фонду, као и у вези сваке промене која може да утиче на остваривање права.

Решење о привременом издржавању доставља се: родитељу који врши родитељско право, лицу које остварује право на законско издржавање,

10 Више о интересима детета видети у: Јанчић, М. & Пејак Прокеш О. (2018). Начело најбољег интереса детета, *Правни живот*, 67 (10), стр. 5-22.

11 Више о процесном положају и овлашћењима Центара за социјални рад у: Шаркић, Н. & Почуча, М. (2013). Овлашћења центара за социјални рад у породично-правној материји по одредбама Закона о ванпарничном поступку, *Правни живот*, 62(10), стр. 155-172.

старатељу детета, дужнику издржавања, јавном извршитељу који је спроводио извршење, те органу старатељства.

Против првостепеног решења може се изјавити жалба. О жалби против решења о привременом издржавању одлучује Министарство надлежно за породичну заштиту. Жалбом против решења о привременом издржавању не може се побијати основ и висина законског издржавања детета утврђена извршном исправом. Жалба не одлаже извршење решења. Против другостепеног решења може се покренути управни спор.

Привремено издржавање исплаћује Алиментациони фонд у месечно утврђеном износу за претходни месец.

Трајање и престанак права на привремено издржавање – Право на привремено издржавање траје све док дужник издржавања не почне у целости да извршава обавезу издржавања одређену извршном исправом, односно док се не донесе друга извршна исправа којом престаје обавеза извршног дужника и сл.

Изузетно право на привремено издржавање детета које је због болести и сметњи у психофизичком развоју неспособно за рад наставља се и након 18-те године живота, све док такво стање траје односно док дужник издржавања не почне у целости да извршава обавезу издржавања одређену извршном исправом.

Ако дужник издржавања поново избегава редовно издржавање своје дужности може се покренути нови поступак за остваривање права на привремено издржавање. Право на привремено издржавање престаје: смрћу детета, смрћу дужника издржавања, као и када у случају промењених околности престану да постоје разлози због којих је детету признато право на привремено издржавање.

Решење о престанку права на привремено издржавање доноси Алиментациони фонд по службеној дужности или на захтев једне о странака. Решење о престанку права на привремено издржавање доставља се родитељу који врши родитељско право, лицу које остварује право на законско издржавање, старатељу детета, дужнику издржавања, органу старатељства. Против решења у року од 15 дана незадовољна страна може поднет жалбу надлежном министарству. Жалба не одлаже извршење. Против другостепене одлуке може се покренути управни спор.

Решења о праву и привременом издржавању и решење о престанку права на привремено издржавање уписују се у евиденцију и документацију о издржаваним лицима коју у складу са законом којим се уређују права детета и породични односи води орган старатељства на чијој територији дете има пребивалиште односно боравиште.

6. ВРАЋАЊЕ ИСПЛАЋЕНОГ ИЗНОСА ПРИВРЕМЕНОГ ИЗДРЖАВАЊА

Исплатом износа привременог издржавања Република Србија – Алиментациони фонд стиче право регресног потраживања од извршног дужника за износ који је исплаћен на име привременог издржавања, камате на неисплаћене износе и трошкове поступка.

Заступање – У поступку ради остваривања потраживања у смислу овог закона Републику Србију – Алиментациони фонд може заступати државно правобранилаштво.

Решење о накнади – Решење којим се утврђује висина накнаде за износ исплаћен на име привременог издржавања доноси Алиментациони фонд. Решењем се налаже извршном дужнику издржавања да у року од 8 дана од дана достављања решења уплати Алиментационом фонду износ који је исплаћен на име привременог издржавања са каматом на исплаћени износе те трошкове поступка. Решење којим се утврђује висина накнаде за износ издржавања који је донео Алиментациони фонд представља извршну исправу. Ово решење има снагу јавне исправе о преносу потраживања које је било основ покретања извршног поступка. Овим решењем се утврђује право преноса потраживања са извршног повериоца на Алиментациони фонд који ступа у постојећи извршни поступак и исти наставља сходно одредбама Закона о извршењу и обезбеђењу.

Решење Алиментационог фонда којим се утврђује право на исплату у целости или делимично доставља се јавном извршитељу који је водио извршни поступак ради наставка истог. У случају да је дошло до промењених околности Алиментациони фонд доставиће своје решење јавном извршитељу који би био надлежан за спровођење извршења према пребивалишту односно боравишту дужника.

Против решења Алиментационог фонда дозвољена је жалба Министарству надлежном за послове бриге о породици. Жалба не одлаже извршење. Против другостепеног решења може се покренути управни спор.

Обавезе јавног извршитеља и Коморе јавних извршитеља – Јавни извршитељ који добије предлог за спровођење извршења по основу решења Алиментационог фонда дужни су да овим поступцима приступају са изузетном пажњом, савесношћу и хитношћу.

Комора јавних извршитеља дужна је да најмање једанпут годишње анализира спровођење извршења у области законског издржавања, те да о резултатима и статистичким показатељима обавести Министарство надлежног за породичну заштиту, као и Алиментациони фонд.

Смрт дужника – У случају смрти дужника издржавања за испуњење потраживања Републике Србије одговарају његови наследници до висине вредности наслеђене имовине.

Надзор – Надзор над радом Алиментационог фонда у обављању послова поверених овим законом врши Министарство надлежно за породичну заштиту и Влада Републике Србије.

7. НАКНАДА ШТЕТЕ

Родитељ који живи са дететом односно старатељ детета дужан је да Републици Србији накнади штету уз висину исплаћених износа на име привременог издржавања у случају да је на основу неистинитих података за које је знао или је морао знати да су неистинити остварено привремено издржавање на које дете није имало право или је остварено у већем износу него што му припада. Такође, ако су примања на име привременог издржавања остварена услед тога што није пријавио промену која утиче на престанак или висину права, а знао је или је морао знати за ту промену. Дужност накнаде штете по напред наведеним случајевима има такође и дужник издржавања.

При утврђивању права на накнаду штете примењују се одредбе Закона о облигационим односима, те општа правила поступања.¹²

Када се утврде да је штета настала Алиментациони фонд или Министарство надлежно за заштиту породице одређује рок у коме је лице одговорно за штету у смислу овог закона дужно да накнади насталу штету. Ако штета не буде надокнађена у одређеном року Република Србија доставља одговарајућу документацију државном правобранилаштву ради подношења тужбе за накнаду штете према Републици Србији.

8. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

У оквиру прелазних и завршних одредби требало би уредити рок за доношење подзаконских аката, те усклађивања аката о унутрашњем уређењу Министарства и евентуалном повећавању систематизација радних места. Такође у прелазним и завршним одредбама требало би утврдити и период ступања на снагу овог закона уз један прикладан одложни период због потребе формирања Алиментационог фонда и његовог пуњења.

Трошкови поступка – У правном техничком смислу речи одредбе о трошковима предлагемо да се ставе у прелазне и завршне одредбе како би се јасније и видљивије уочио смисао ових одредаба тим пре јер оне залазе и у сверу уређивања односа у другим поступцима. Такође могуће је решење да се део о трошковима стави као посебна целина у уводном делу закона.

12 Закон о облигационим односима, *Службени лист СФРЈ*, бр. 29/78, 39/85, 45/89 - одлука УСЈ и 57/89, *Сл. лист СРЈ*, бр. 31/93, *Службени лист СЦГ*, бр. 1/03 - *Уставна повеља и Службени гласник РС*, бр. 18/20.

Но било како било предлажемо да се уреде следећа питања и то на следећи начин:

Даном ступања на снагу овог закона примењују се посебна правила о накнади трошкова законског издржавања: све трошкове настале у поступку извршења извршних исправа о законском издржавању сноси извршни дужник; приликом покретања поступка пред судом извршни поверилац није дужан да предујми никакве трошкове; у поступку пред јавним извршитељем извршни поверилац није дужан да предујми трошкове када се ради о извршавању одлука из законског издржавања деце; у случају намирења у целости, трошкови суда, трошкови такса и награда за рад јавних извршитеља падају на терет извршног дужника.

У случају сразмерног намирења ови трошкови ће се одредити у сразмерном износу.

У случају да извршење није успело (немаштина, непознато пребивалиште или боравиште извршног дужника, други разлози који спречавају објективно спровођење извршења), трошкови извршног поступка падају на терет Алиментационог фонда.

Награда за рад јавних извршитеља за случајеве када није дошло до намирења или није дошло до намирења у претежном делу падају на терет Алиментационог фонда у висини паушалног износа који ће се за сваку годину утврђивати споразумно између Коморе јавних извршитеља и Алиментационог фонда. Код ове врсте спорова неће се примењивати тарифа за накнаду и награду рада јавних извршитеља.

9. ЗАКЉУЧНО РАЗМАТРАЊЕ

Након свега изнетог чини нам се готово непотребним понављати аргументацију зашто је неопходно увести Алиментациони фонд у наш правни систем. И овом приликом изражавамо наше чуђење и неслагање зашто иста идеја, иако управничкој јавности већ дуго присутна, није уважена од стране законодавца. Иако је основна сврха Алиментационог фонда социјално економска и пружа елементарне предуслове за одрастање деце, морамо рећи да постоје и бројни други разлози зашто је постојање Алиментационог фонда важно. Алиментационим фондом се исказује чврста решеност државе да својим најмлађим грађанима обезбеди макар минималне услове за правилан психофизички развој. У земљи која иначе има катастрофалну популациону ситуацију, увођење оваквог фонда био би сигурно додатни знак и стимулација за побољшање наталитета. Чини нам се да увођењем Алиментационог фонда држава шаље јасну поруку да се озбиљно води брига и о социјално угроженим категоријама односно оним групама које су најчешће у свакодневници маргинализоване.

Последњи али не мање значајан аргумент био би и слање јасне поруке свим онима неодговорним родитељима да држава такав однос према деци и родитељским обавезама према деци неће трпети. Чињеница да ће

Алиментациони фонд почети да ради и чињеница да ће држава сигурно лакше успети да намири неисплаћена потраживања у односу на (на пример самохрану мајку) шаље недвосмислен сигнал о обавези поштовања законских обавеза и обавеза које су утврђене судским одлукама. Бахати или неодговорни родитељи добиће недвосмислено упозорење да држава такав однос неће толерисати. Наиме, држава ће преко механизма принудног извршења (судови и јавни извршитељи) уз помоћ свих дозвољених средстава (из Закона о извршењу и обезбеђењу), лакше спровести извршење у односу на самохраног родитеља који често неће, не може, не жели или из ма ког другог разлога не покреће поступак за остваривање права детета. На овај начин послаћемо снажну поруку да се обавезе из родитељског права морају поштовати. Ова превентивна улога закона чини нам се веома важна и након његовог усвајања и почетка рада сигурни смо да ће број неизвршених одлука судова у области законског издржавања бити сведен на минимум. Уосталом родитељи који не могу да обезбеде социјалну сигурност својој деци могу се обратити за неку од мера социјалне заштите. Држава ће свакако и по том основу помоћи, али се ни у ком случају не може и не сме толерисати да упркос постојања извршне исправе неко те утврђене обавезе не поштује.

Nebojša Šarkić, LL.D
The Faculty of Law, Union University, Belgrade

Sara Zarubica, MSc
PhD candidate of the Faculty of Law, The University of Belgrade

OUR VISION OF THE NEW LAW ON ALIMANTATION FUND

Abstract:

The alimony fund in our legal system existed until 2005. However, there were no practical results. More precisely, in the process of implementing maintenance, there were various wanderings and doubts. However, after the abolition of this fund, there were additional complications, which influenced the idea of returning the Alimony Fund to be reaffirmed. The authors of this paper are in favor of the introduction of the Alimony Fund, and within the framework of this paper, they propose the best solutions for its introduction. Also, they propose certain, most important provisions, which should be included in the new Law on Alimony Fund.

Keywords: *Alimony fund, child support, guardianship authority, parent.*

ЛИТЕРАТУРА

1. Јанчић, М. & Пејак Прокеш О. (2018). Начело најбољег интереса детета, *Правни живот*, 67 (10), стр. 5-22.
2. Ковачек Станић, Г. Б., Самарџић, С.О, & Ковачек, М.С. (2017). Развод брака и заједничко родитељско старање као последица развода брака у теорији и пракси. *Зборник радова Правног факултета, Нови Сад*, 51(4), стр. 1285-1303.
3. Новаковић, У. (2016). Алиментациони фонд према Преднацрту Грађанског законика Србије, *Правни живот*, 65(10), стр. 103-122.
4. Павловић, Д. (2011). Обавеза издржавања између родитеља и деце. *ИМК-14-Istraživanje i razvoj*, 17(1), стр. 64. 63-67.
5. Палачковић, Н. (2013). Најбољи интерес детета: - “изјава тежње” или дужност? У: Божин Влашковић (ур.), *Усклађивање правног система Србије са стандардима Европске уније: Књ. 1*, (стр. 523-269), Крагујевац: Правни факултет: Институт за правне и друштвене науке.
6. Породични закон, *Службени гласник РС*, бр. 18/05, 72/11 - др. закон и 6/15.
7. Почуча, М. (2018). Извршење одлука у породичним стварима, У: Небојша Шаркић, Никола Бодирога, Марио Лукиновић, (прир.), *Четрдесет година извршног законодавства у грађанским поступцима: зборник радова* (стр. 269-279), Београд: Правни факултет Универзитета Унион: Службени гласник
8. Закон о облигационим односима, *Службени лист СФРЈ*, бр. 29/78, 39/85, 45/89 - одлука УСЈ и 57/89, Сл. лист СРЈ, бр. 31/93, *Службени лист СЦГ*, бр. 1/03 - *Уставна повеља и Службени гласник РС*, бр. 18/20.
9. Шаркић, Н. & Николић, М. (2022). *Коментар Закона о извршењу и обезбеђењу: судска пракса и прописи с посебним додатком о грађанском извршном поступку: према стању законодавства од 1. јула 2022. године*, Београд: Службени гласник : Правни факултет Универзитета Унион.
10. Шаркић, Н. & Почуча, М. (2013). Овлашћења центара за социјални рад у породично-правној материји по одредбама Закона о ванпарничном поступку, *Правни живот*, 62(10), стр. 155-172.
11. Шаркић, Н. & Почуча, М. (2013). Овлашћења центара за социјални рад у породично-правној материји по одредбама Закона о ванпарничном поступку, *Правни живот*, 62(10), стр. 155-172.
12. Шаркић, Н. & Почуча, М. (2020). *Породично право и породично правна заштита*. Београд: Правни факултет Универзитета Унион: Службени гласник.